

David Sulík

Mariánka

Ezoterické putovanie po Slovensku časť I.

Putovanie po Slovensku začneme na často navštevovanom a hlavne pre Bratislavčanov známom mieste, v dedine Marianka pri Bratislave. Marianka, ktorej pôvodný nemecký názov je Marienthal – Máriino údolie je *prvé a najstaršie pútnické miesto na Slovensku a zároveň najstaršie aj na území historického Uhorska*. Spomína sa už v roku 1367. *Jeho pôvod a história je zahalená legendami. Historici rádu paulínov, ktorí toto miesto spravovali zapísali dovtedy ústne tradovanú legendu o pustovníkovi, ktorý žil v tomto údolí a z hruškového dreva vyrezal sošku Panny Márie, aby sa k nej mohol modliť. Počas nepokojov, ktoré nastali v Uhorsku po smrti kráľa Štefana, pustovník musel zo svojho miesta utiecť. Sošku skryl do búrľavého stromu. Našla sa o niekoľko desaťročí neskôr v svetielkujúcom prameni, na ktorom dnes stojí kaplnka s pamätnou studňou. Ja známa aj iná verzia tejto legendy vzťahujúcej sa k tomuto miestu. Hovorí o tom, že keď prišli prví kresťanskí pustovníci do Marienthalskeho údolia, našli v búrľavine stromu vyrezanú sošku čiernej madony, čo ich podnietilo k tomu aby začali uctievať toto miesto.*

V legendách hovoriacich o nájdení sošky v dutine strome, alebo vyrezaní sošky z dreva stromu, sa stále zdôrazňujúco vyskytuje pojem stromu, čo poukazuje na údolie Marianky ako na miesto existencie posvätného hája alebo posvätného stromu. Symbol stromu bol tak silný a prenikavo pôsobiaci, že sa nedal zmazať z pamäte miesta a zostal zachovaný v rozprávani. Kresťanskí mnísi plynulo nadviazali na starú tradíciu uctievania tohto posvätného miesta. Je pravdepodobné, že prví kresťanskí pustovníci žijúci na tomto mieste boli pôvodní keltskí (slovanskí?) druidi, ktorí prijali kresťanstvo z rúk írskych kresťanských mníchov niekedy v rokoch 600 až 800 n.l.

S Mariánskym údolím sú spojené aj legendy o liečivých silách prameňa, ktorý sa nachádza na hornom konci údolia „posvätného okrsku“. Najznámejšia legenda hovorí, že v údolí žil zbojník, ktorému sa narodili ťažko postihnuté deti – dvojčičky. Keď to nešťastný otec videl, sľúbil že napraví svoj život a dal sa na pokánie. Vo sne sa mu vraj zjavila Matka Božia a ukázala mu miesto kde má kopať v zemi, nájsť tam sošku a pod ňou prameň. Ak vo vode prameňa vykúpe deti, budú zdravé. Tak sa aj stalo a bývalý zbojník zasvätil po tejto udalosti svoj život Božej službe. Iná legenda zase hovorí, že keď jeden slepý žobrák, ktorý sa vrúcne modlil v Marienthalskom lese, počul hlas z neba, ktorý mu naznačil, že tam neďaleko je prameň, kde sa nachádza zázračný obraz. Ak by si vodou z tohto prameňa umyl oči, mal by hneď vidieť. Len čo si žobrák umyl oči touto vodou, otvorili sa mu a začal vidieť. Z prameňa vybral sošku Panny Márie, ktorá tam ležala, nechal zhotoviť drevený stĺp, postavil k nej svätý obraz Panny Márie, často sem chodieval a pred touto sochou sa vrúcne modlil.

Posvätné pramene a rieky sú známe zo všetkých kultúr sveta a povesti s nimi späté poukazujú na kult uctievania ženského bytostného aspektu. Ten je často spojený so symbolom vody, ktoré zas symbolizuje proces očistenia a uzdravenia človeka ako aj premenu jeho duševnej podstaty. Rituál ponorenia a neskôr vyťahnutia podobizne

bohyně z vody je známy z mnohých mytológií starých európskych kultúr, napríklad aj z gréckeho kultu uctievania veľkej matky Kybele. Dvojičky sú zobrazením symbolu Blížencov, čiže síl archanjela Rafaela, ktorý pôsobí ako patrón liečebných síl.

Väčšina kultových a posvätných miest starých božstiev bola vytvorených v spolupráci bytosti prírody s ľuďmi starých kultúr, o ktorých sa veľa nevie a ktoré historici pomenovali podľa miest nálezov, ako boli napr. „ľud popolnicových polí“, „Púchovská kultúra“, „Otomanská kultúra“ a pod. Tieto kultúry, ktorých etnický pôvod nie je presne známy (niekedy sa identifikujú ako predkovia Keltov, alebo praslovanov) sa často asimilovali a miešali s novými prichádzajúcimi kultúrami a kmeňmi, často si budovali hradiska na rovnakých miestach a pokračovali v uctievaní a chránení tých istých miest síl, posvätných hájov, vrchov, prameňov a skalných útvarov, ako pôvodne kultúry. Staré hradiská a kultúry vznikali priamo na miestach, alebo blízko dôležitých bodov pôsobenia geomantických síl, čím spájali miesta pôsobenia prírodných živlov a bytostí s vlastnou kultúrou. Obradmi boli tieto miesta energeticky a duchovne posilňované a udržiavané v prospech elementárnych bytostí, ako aj ľudí tu žijúcich.

V Marianke existovalo staré hradisko „velatickej kultúry“, patriacej do kultúry ľudu popolnicových polí, ktoré sa nachádzalo na Baranej lúke nad obcou Marianka. Hradisko bolo vybudované na mieste predchádzajúceho intenzívneho osídlenia. Zlomky, ktoré nad kameňolomom objavili, patria do mladšej fázy velatickej kultúry z obdobia 1200 až 1000 pr.n.l. Mimochodom hradiská velatickej kultúry boli aj v Ducovom, Pohanskej nad Plaveckým Podhradím a v Devíne, neskôr tieto miesta boli významnými strediskami Keltov a Slovanov. Takisto aj v blízkej obci vo Svätom Juri je doložené kontinuálne osídlenie približne od roku 4000 p.n.l. a existencia veľkomoravského hradiska, ktoré bolo vybudované a používané v druhej polovici 9. a začiatkom 10. storočia n.l. Jurské hradisko bolo významným vojenským objektom na území Veľkej Moravy.

Marianka je starým miestom uctievania kultu Matky Božej (Pramatky, Matka Zem) v kresťanských časoch zmeneným na kult uctievania Panny Márie. Pozrime sa na to, čo to presne znamená z ezoterického pohľadu. Slovensko je nie náhodne krajinou pod priamym patronátom sedmiboolestnej Panny Márie (Matky Božej). A to nielen v katolíckom oficiálnom význame, ale aj vo vnútornom ezoterickom, kedy Matku Božiu môžeme chápať ako pravzor božskej múdrosti Sofie, pôsobiacej v stvorení prostredníctvom znamenia Panny. Božská matka je bezprostredne spojená so všetkým ženským, duševným a bytostným, preto Slovensko ma charakter ženský, duševný. Božia Matka sa prejavuje v rámci elementárnej ríše v svojej trojjedinej podobe, ako biela Panna nevinnosti a cnosti, červená Bohyňa plodnosti a čierna Bohyňa premeny (smrti) a transformácie. Tomu aj zodpovedajú v krajine rozmanité miesta uctievania, zasvätené jednotlivým aspektom Pramatky, ktoré boli známe a uctievané v dávnych kultúrach a počas nástupu kresťanstva sa stali miestami uctievania Panny Márie. Slovensko je posiate miestami zjavení, ako sú Litmanová, Turzovka, Staré hory, Marianka, ktoré sú úzko a bezprostredne zamerané na obnovovanie zmyslu pre uvedomenie si ženského aspektu božskosti v jednom z jej troch aspektov.

Marianské údolie je starobylým miestom uctievania temného aspektu Matky Božej, kultu čiernej Bohyne, ktorá tu bola uctievaná už v predkresťanských časoch.

Marianka je miestom transformácie a premeny, miestom pôsobenia ženských síl temnej bohyně podsvetia. Po smrti však prichádza znovuzrodenie a oživenie. Preto voda z prameňa stelesňujúca rieky života je živou vodou, ktorá môže uzdravovať človeka, ktorý prešiel smrťou a znovuzrodením. S tým sú spojené aj legendy o ozdravení vody. Na tomto mieste prebiehala a môže prebiehať transformácia zlého a temného na dobré, zostup do podsvetia a znovuzrodenie.

Urobme si malú virtuálnu prehliadku Máriinho údolia z hľadiska geomantického vycitovania pôsobiacich síl živlov. Už aj na mape vidno, že údolie ma výrazný tvár lona, otvoreného smerom na záhorskú nížinu. Miesta zasvätené čiernemu (transformačnému) alebo červenému (plodivému) aspektu Bohyne Matky boli väčšinou situované na rovine alebo v údoliach, tak je to aj v prípade Marianky. Napríklad miesta zjavení ako sú Litmanová, Medžugorje sú situované na vrchoch akoby blízko neba a majú jasný charakter uctievania bieleho panenského aspektu Božej Matky. Pri vstupe do údolia, zhruba na mieste kláštora, je výrazne cítiť nárast energie. Je to miesto kde začína posvätný okrskok. Kláštor je postavený naprieč údolím, akoby strážil vstup do neho. Zároveň však hatí prúd síl plynúci z údolia smerom do záhorskej nížiny. Môže sa jednať aj o vedomú snahu zviazať tieto sily a používať ich na úzko a presne definované (v zmysle kat. učenia) účely. Tesne pri kláštore je kostol Narodenia Panny Márie, čo je aj miestom začatia púte (panenský začiatok posvätnej cesty). Kostol žiari energiou veľkej sakrálnosti. Ohnisko síl elementárnych bytostí som cítil hlavne v pravom hornom rohu kostola smerom k oltáru a ešte staršie ohnisko som cítil v predsieni kostola pri soške Matky Božej. Toto staršie ohnisko vŕahuje človeka vyslovene niekam do hĺbky. Lúka pred kostolom dýcha radostnou energiou, zdá sa, že ide o centrum vydychovania síl pre celé údolie.

Kúsok vyššie kostola je malý gaštanový háj, kde sa dá odpočívať. Pripomenul mi spomienku na posvätný háj, ktorý sa tu kedysi nachádzal. Trochu bokom od hájika a kostola je majestátny starý posvätný dub, kde sídli vysoká bytosť zemného živlu, pravdepodobne druhého stupňa rozvinutia hierarchie elementárnych bytostí, volaného starý mudrc. Starý mudrc zobrazuje múdrosť, jeho ženský variant je Milujúca starena, ktorá zobrazuje lásku. Tým je mienená múdrosť, prípadne láska bytosti Zeme. Tento prameň lásky alebo múdrosti je ako zdroj síl k dispozícii okrem ľudí tiež elementárnym bytostiam v danej oblasti. Často sa tento zdroj síl v rozprávkach zobrazuje ako čarodejnicky kotol. Potom aj staré ježibaby sú spomienky na zdeformované podoby Múdrej stareny.

Ďalej cesta pokračuje údolím pozdĺž potoka a v človeku narastá pocit zostupu do podsvetia. Potok lemovaný stromami dodáva celej ceste silný spirituálny náboj. V strede cesty, ktorú môžeme symbolicky prirovnať k najhlbšiemu miestu zostupu do podsvetia sa nachádza Lurdská jaskyňa so soškou Matky Božej (t.j Panny Marie). Podľa môjho vycitovania na tomto mieste sídli silná elementárna bytosť ženského rodu, ktorú by som priradil k tretiemu stupňu rozvinutia hierarchie elementárnych bytostí vzduchu - obradnej déve. Ide o bytosť, ktorá má pomerne silné individualizované vedomie a jej úlohou je udržiavať emocionálnu a energetickú kvalitu zvereného priestoru. Obradmi a modlením ľudí je stále nabíjaná, čím môže pomerne kvalitne pôsobiť späť na otvorených ľudí oživujúcou silou. V strede údolia oproti Lurdskej jaskyne je vchod do starej bridlicovej bane. To je zaujímavé zistenie, že sídlo najhlbšieho bodu zostupu v jemnomotnom svete v údolí zároveň

korešponduje s vchodom do reálneho fyzického podsvetia. Je tam cítiť vzájomný vzťah medzi oboma miestami, ale tento prúd síl je prerušený zasypaním bane.

Ak pokračujeme údolím ďalej, prídeme k posvätnému prameňu s liečivou vodou. Po smrti nastáva znovuzrodenie, prameň je miestom obnovy síl. Na mieste prameňa je Kaplnka sv. Studne a sochy sv. Pavla Pustovníka, osoby v legende spojené s týmto miestom a súsošie sv. Jána Nepomuckého. Pri prameni je sídlo prírodnej bytosti - rusalky prameňov. Rusalky prameňov sa často ukazujú ako Madony. Preto sú aj miesta zjavenia často pri prameni. Rusalka má veľkú silu uzdravovania, no mne sa zdá toto miesto nie celkom energeticky vyrovnané. Zdá sa, že rusalka nie je zo strany ľudí vzdávaná taká úcta a posvätnosť, akú by si zaslúžila. Voda z prameňa je masovo čerpaná ľuďmi až chtivým spôsobom.

Starý mudrc sídliaci v strome spolupracuje s obradnou dévou a s pramennou rusalkou pri prameni, vytvárajúc tak pôsobenie všetkých živlov v údolí. Pôsobenie ohnivého živlu je najťažšie precíťovať a nepodarilo sa mi ho presne identifikovať, pravdepodobne by mohlo mať ohnisko niekde na úrovni stredu údolia, v oblasti Lurdskej jaskyne alebo bridlicovej bane.

Zaujímavé geomantické súvislosti môžeme vypožorovať aj v širšom kontexte krajiny. Oproti Marianke krížom cez Malé Karpaty sa nachádza Svätý Jur. Ak Marianku vnímame ako lono, ako vstup do Matky, vstup do podsvetia, tak Svätý Jur je miestom výstupu. Legenda o vzniku Svätého Jura hovorí o tom, že kedysi dávno sa na dolnom konci dediny usídlil hrôzostrašný šarkan. Každý rok mu obyvatelia okolitého chotára museli obetovať po jednom mládencovi alebo šumnej panne. Raz tou krajinou prechádzal rytier Juraj na bielom tátošovi. Videl, že ľudia sú smutní, tak im pomohol a čierneho šarkana zabil. Oslobodený ľud na pamiatku nazval oslobodenú osadu po ňom Svätým Jurom a podoba rytiera sa skvie vo svätøjurskom erbe. Rytier v striebornom brnení z bieleho koňa prebodáva kopijou strieborne sfarbeného draka. "Ty si nám dal meno, svätý rytier Juraj..." takto sa začína text pod medirytinou vyobrazenia mesta Svätý Jur z roku 1736. Pomenovanie mestečka po rytierovi Jurajovi bojujúcemu s drakom poukazuje na to, že toto miesto bolo dôležitým sídlom vitálnych éterických síl krajiny (dračie žily- lay line) odkiaľ prúdili tieto sily do celej príslušnej oblasti.

Ďalším dôležitým miestom je Biely kameň. Bol to hrad postavený blízko miesta bývalého veľkomoravského hradiska. Hrad bol postavený svätøjurskými grófmi asi v rokoch 1270-1295. Zničený bol v roku 1663 po tureckom plienení, po ktorom už nebol obnovený. K Bielemu kameňu sa viaže tiež zaujímavá legenda. Na svätého Jána žala mladá žena trávu neďaleko hradu Biely Kameň. Mala so sebou malého synčeka. Zrazu sa obzrela, ale syna nevidela. Rozbehla sa hľadať ho. Našla ho na hrade. Chlapča vbehlo veľkým otvorom do zrúcaniska hradu. Skočila za ním do otvoru, ktorý nikdy predtým nevidela. Okolo nich boli kopy zlata a drahých kameňov. Zobrala si veľa zlata a vybehla von. Vidiac nesmierne bohatstvo, zabudla žena na svoje dieťa. Utekala späť, ale po otvore nebolo ani stopy. Zúfalstvo ju pochytilo a celú noc márne hľadala svojho synáčka. Zlato, ktoré vyniesla z hradu, zmenilo sa na kamene. Utrápená obrátila sa na svätøjurského farára. Ten jej poradil, aby presne o rok išla na to isté miesto a keď sa zem otvorí, vbehla dnu, žiadne poklady si nevšímal, len syna vyhľadala a vyniesla von. Celý dlhý rok matka vyčkávala. Deň svätého Jána strávila na hrade, čakala na vhodnú chvíľu. Keď sa pivnice otvorili,

vbehla dnu a naozaj tam sedel jej synáčik a hral sa s farebnými kamienkami. Schytila ho, vyniesla von a rýchlo odniesla domov. Bola šťastná, že opäť má to najcennejšie - svoje dieťa. Chlapec zvieral v rukách pár drahokamov, ktoré sa už na kamene nezmenili a zostali mu na pamiatku. Legenda presne a pekne opisuje duchovné deje, ktoré hovoria o tom, že toto miesto je plné pokladov, to znamená, že sú tam ukryté veľké zdroje síl pre celý kraj, ale prístup k nim a úžitok z nich má len človek čistých myšlienok ako dieťa.

A do tretice v polovici cesty medzi Mariankou a Svätým Jurom je ďalšie významné geomantické miesto volané „Čertov hrádok“ alebo aj „Hadí hrádok“. Opäť názov poukazuje na sily podsvetia. Dračí hrádok postavili na výbežku nad dolinou Stupavského potoka, ktorou viedla stará cesta cez Malé Karpaty do Svätého Jura. Avšak informácie o vzniku, zániku i samotnom charaktere stavby sú doteraz nejasné. Táto zrúcanina je tiež opradená rôznymi povestami. Každopádne je to miesto veľkej sily a dodnes tam niektorí novodobí šamani robia rituál zostupu do podzemia. Celá trojica miest Marianka, Dračí hrádok a Svätý Jur tvoria jednu silnú a dôležitú geomantickú štruktúru, ktorá má veľký význam pre región Malé Karpaty. Marianka je lono, vstup do Matky; Čertov hrádok stred, strážne miesto síl; Biely kameň výstup očistenej síl a miesto pokladov. Zaujímavé je, že táto oblasť ako jediná v Malých Karpatoch bola náleziskom rúd. Dolovala sa tu napríklad meď (Medene hámre) a v malej miere aj iné kovy. V Marianke sa ťažila tiež aj zmieňovaná čierna bridlica.

Pútnické miesto Mariánka (pôvodne Marienthal – Máriino údolie), navštevovali pútnici z celého Slovenska, Maďarska a Rakúska. V rokoch 1947-1948 sa z Bratislavy konali do Marianky desaťtisícové procesie, tzv. „krížové“ púte, na ktorých sa Slováci modlili za Slovensko pred nadchádzajúcim komunizmom. Počas 40-rokoch komunizmu bola Marianka tichým pútnickým miestom, nijako nepropagovaným, avšak ani neničeným. Podarilo sa tu dokonca postaviť peknú krížovú cestu. Bratislavčania tu prežívali tiché chvíle modlitby a odpočinku. Po novembri 1989 sa tu opäť môžu verejne konať cirkevné slávnosti. Kláštor bol obnovený a naďalej slúži rehoľníkom. Dnes je miestom, ktoré navštevujú tisícky veriacich patriacich do katolíckej cirkvi ale aj rôzni ezoterici. Marianka, ako aj prilahlý Dračí hrádok je obľúbeným miestom stretnutí novodobých šamanov, ktorí tu vykonávajú cesty do podsvetia a iné obrady zamerané hlavne na liečenie človeka a krajiny. V Marianke pôsobia teraz aj pomerne osvietení kňazi. Nedávno som bol svedkom obrady nie celkom bežného na Slovensku, obrady posvätenia starého dubu, kedy katolícki kňazi stáli okolo duba s vystretými rukami a svätili ho. Hneď mi to pripomenulo starých druidov, alebo írskych misionárov z 5. a 6. storočia n.l., ktorí ešte v sebe spájali starú vieru v silu prírodných bytostí s novým kresťanstvom. Nevieťm nakoľko vedome to robili, jeden z kňazov sa vyjadril, že aj svätý František žehnal stromom a prírode, prečo by aj nie oni. Podľa šibalského pohľadu som nadobudol dojem, že hádam sa v niektorých kňazoch znovu prebudila úcta k prírodným bytostiam. Kiež by sa u všetkých katolíckych kňazov miesto útokov na všetko „pohanské“ objavilo znovu pochopenie pre to, že duchovné bytosti nie sú len bytosti Neba ale aj Matky Zeme, že Matka Božia nie je len čistá panna cnosti, ale súčasne aj ohnivá bohyňa plodnosti a čierna bohyňa podsvetia a premeny. Takéto celostné vnímanie posvätnosti všetkého by určite prinieslo úžitok pre prírodu aj človeka.